

Hugo Matthiesen, Otto Smith og Victor Hermansen: Ribe Bys Historie. 1660—1730. (Nyt nord. Forlag.)

Bykulturens Indsats i Verdensudviklingen har været enorm. Hvad den aandeligt har betydet for det almenkulturelle Fremskridt lader sig overhovedet ikke udmaale, idet den Mentalitet, der er skabt indenfor Bygrænserne, har været af en ganske særlig frugtbar Art, der Gang paa Gang har indvarslet nye Kulturperioder. Den fulde Forstaaelse heraf synes først i det sidste Slægtled at være trængt ret igennem, men har til Gengæld rundt-om i Landene sat sig stærke Spor i Bystudier. Denne almindelige Interesse for Byernes og deres Funktioners Historie er i den allersidste Tid yderligere bleven skærpet ved at træde i Forbindelse med de moderne Bestræbelser for rationel Byplanlægning. Netop med Hensyn til Byernes mangehaande og indviklede Forhold har Bystudierne faaet en ikke ringe praktisk Betydning, fordi de — rigtigt anlagt — kan give Byplanlæggere, Byteknikere og Politikere de rigtige Anvisninger og Direktiver for den nutidige og fremtidige Behandling af Byerne, Regulering af deres Udvidelser, og Omlægning og Videreførelse af deres Funktioner af alle Slags.

Ogsaa her i Danmark er der en voksende Sans for Byernes Betydning indenfor vor almindelige Historie og ogsaa her er der i de senere Aar fremkommet adskillige byhistoriske Værker, omend af højst forskelligt Værd.

Det turde være en lønnende Opgave for »Fortid og Nutid« at tage hele denne, herhjemme ret nye historiske Virksomhed op til kritisk Revision, prøve og sammenligne de anvendte Metoder for byhistorisk Studium, klarlægge deres mere eller mindre frugtbare Egenskaber og Muligheder for at oplyse det, der er det egentlige i Byens og dens Borgeres Liv og Færden og danner Baggrunden for den særlige Bymentalitet.

Blandt de Bymonografier, der i den senere Tid har set Lyset, indtager *Ribe Bys Historie 1660—1730* en smuk Plads, men er noget for sig, fordi den kun behandler, omend i fyldig Form, et 70aarigt Udsnit af den gamle Ribe Bys Liv og Skæbne — en Fortsættelse af J. Kinch: *Ribe Bys Historie og Beskrivelse*. Den kan saaledes ikke følge de *lange* Linier, saaledes som en Skildring af Byens hele aarhundredgamle Historie havde kunnet gøre det. Dette medgivet, skal det siges, at der her er skænket os en Bog om en gammel, interessant dansk By, der livligt og dog sagligt beretter om alle de Funktioner, der tilsammen *var* Ribe i disse 70 Aar! Tilbagegangens Aar var det, og Bogen giver os et levende Indtryk af den Tragik, Byen dengang rum-

mede. Den gør det under Behandlingen af alle de væsentlige Sider af Byens og dens Borgeres Tilværelse, de politiske og kommunale Funktioner, de aandelige, knyttet til Kirke og Skole og — først og sidst — de økonomiske, ved indgaaende Skildringer af Handelens og Haandværkets Vilkaar og af Landbruget som det, man altid i sløje Tider faldt tilbage paa! Navnlig her — og ved Skildringen af Havnens og Sejladsens Forfald — røres ved Tilværelseskampens Nerve og man følger Tingenes tragiske Udvikling med den mest levende Deltagelse, forfærdet over en Nedgangsperiodes deprimerende Indvirkning paa Borgernes Sind og Væsen.

Og dog — midt i alt Forfald og Tilbagegang blev Ribe alligevel ved at være, hvad den havde været i sin Storhedstid: »Blomsternes og Lærdommens By!«

Ribe synes at have en usædvanlig rig og ogsaa menneskelig interessant *indre* Historie, og Kilderne til den synes at være bevarede i ualmindeligt Omfang. Er det ikke Hensigten at fortsætte med Tiderne efter 1730?

Vilh. Lorenzen.

AARSMØDE PAA BORNHOLM.

Den 30. Maj—1. Juni 1930.

Adskillige Gange har Bornholm været paa Tale som Mødested for Fællesforeningen. I Aar blev denne Plan til Virkelighed, idet Bornholmsk Samfund og Bornholms Museum stod sammen med Fællesforeningen som Indbydere. Ved Tilrettelæggelse af Mødet havde der som sædvanlig været et Samarbejde mellem Fællesforeningens Styrelse og en stedlig Komité, i hvilken Amtmand *Kofoed* og Adjunkt *Lind* var henholdsvis Formand og Sekretær, og Fællesforeningens Sekretær havde besøgt Øen for at planlægge dette i Enkelthederne. Enkelte af Mødets Deltagere var rejst til Bornholm et Par Dage i Forvejen, men Størsteparten ankom til Øen Fredag Morgen den 30. Juni og blev paa Dampskibsbroen budt velkommen af den stedlige Komité med Amtmanden i Spidsen. Efter at have drukket Morgenkaffe i Kvartererne, drog man ud paa en Rundtur med Rønneboere som elskværdige og kyndige Førere. Man studerede Byplanen, saa gamle Gader og Huse og Kirken og naaede saa langt mod Syd som til Kastellet, som aabnedes for Deltagerne af Oberst *Stürup*. Endelig vendte man gen-